

IVO PERIĆ

Ivo Šišević kao pomorac i publicista

Među našim suvremenicima u Dubrovniku Ivo Šišević je sigurno jedan od najpoznatijih, toliko poznat, da bi svaki naš sugrađanin, kad biste ga upitali za Iva Šiševića, odgovorio: »znam ga« ili »čuo sam za njega« — »on je pomorski kapetan«. A mnogi bi uz to: *kapetan* nadodali i: *publicista*. Taj dodatak bitno upotpunjuje kazivanje o Ivu Šiševiću, koji je i pomorski kapetan i publicista.

O Ivu Šiševiću, pomorskom kapetanu, već je mnogo pisano, više nego li o bilo kojem našem pomorcu iz prošlosti i sadašnjosti. Međutim, o Ivu Šiševiću kao publicisti, iako se i o toj strani njegova djelovanja podosta zna, manje je dosad bilo govora u tim veoma brojnim napisima o njemu. Dajući ovim člankom Šiševiću životni i djelatni portret nastojat ćemo da što konkretnije ocrtao i njegov publicistički rad, što smo kao zadatak naglasili i u naslovu ovoga članka.

Ivo Šišević je rođen 12. kolovoza 1904. u Dubrovniku. Otac mu Ivo i majka Nike (r. Đurjan) potječu iz sela Trnova kraj Slanoga u dubrovačkom primorju. Dubrovnik onog vremena, sputavan u svakom pogledu od tuđinske, austrijske vlasti, pružao je veoma male mogućnosti za zapošljavanje. Stoga su mnogi ljudi iz dubrovačkog kraja, tražeći posao i mogućnost zarade, odlazili u daleke prekomorske zemlje. Otišao je tako i Ivo otac u Ameriku. Nedugo nakon dolaska izgubio je život u požaru nastambi rudarâ pri jednom rudniku u kojem je radio. Ivo tada nije imao još ni godinu dana. Njegova majka morala je raditi po tuđim gospodskim kućama i tako izdržavati sebe i dijete. Teško je to bilo, i te je teškoće proleterskog života Ivo vrlo rano osjetio i spoznao. Već kao osnovnoškolac mislio je i o svom budućem zanimanju. Stanjujući u Pilama često se i igrao na susjednim Brsaljama ispred zgrade u kojoj se nalazila dubrovačka Pomorska škola. Odlučio je da i on jednoga dana bude učenik te škole, da je završi, da plovi, da napreduje u struci i da postane pomorski kapetan.

Kao đak dubrovačke Pomorske škole Ivo Šišević je plovio preko ljetnih školskih praznika na brodovima Dubrovačke parobrodarske plovidbe kako bi mogao što god zaraditi. Ploveći tako na parobrodu »Dubac« radio je poslove malog od kuhinje, a na parobrodu »Srđ« — poslove mladića palube. Znao je pri tome da će mu i saznanja, koja je sticao radeći te poslove, dobro doći. Vrsan budući pomorski kapetan može postati takav samo ako pozna i zna štovati i sve ostale poslove na brodu. Kao učenik plovio je Ivo Šišević preko

ljetnih školskih praznika i na »Vili Velebita« — u sklopu obavezne dačke plovidbene prakse.

Vrsnoća jednog pomorskog kapetana mjerljivo je i stupanjem njegove opće kulture i intelektualne znatiželje. Ivo Šišević je to već kao đak imao u vidu, mnogo je čitao, i bio veoma znatiželjan. Kad je u Splitu godine 1923. pokrenut časopis »Jadranska straža« Ivo Šišević je, iako tada još đak, odmah postao čitalac tog časopisa, pa i suradnik. Već u drugom broju prvog godišta »Jadranske straže«, u rubrici »Obavijesti i poruke«, uredništvo je saopćavalo: »Gosp. Ivo Šišević, pomorski akademikar u Dubrovniku¹, poslao nam je sliku školskog broda za nautičare »Vila Velebita«, snimljen prošlog ljeta u tarantskom zalivu. K tome nam je poslao i podatke o ovom brodu. U narednom ćemo broju donijeti sliku s opisom. Naša iskrena hvala g. Ivu Šiševiću². I zaista, kako je i najavljeno, ta slika i taj opis bili su doneseni u slijedećem broju »Jadranske straže«. U opisu »Vile Velebita« rečeno je da je to čelični brod tipa »brigšoner«, koji za svoje kretanje po vjetrovitu vremenu koristi jedra (ima 2 jarbola sa 13 jedara), a po tihom vremenu, bez vjetera — koristi svoj parni pogon s kojim postiže brzinu od oko 10 milja na sat. Dužina broda je 41 m, širina 7,5 m, visina 5,21, a gaz mu je 3,2 m. Brod ima potrebne kabine i prostorije, a služi ne samo za obavljanje praktičnih vježbi đaka nautičkih škola, nego i za naučna istraživanja u našem priobalju³. Predočili smo ukratko taj Šiševićev opis »Vile Velebita«, jer je taj brod svojom dugogodišnjom službom navedenim svrhama ostao neizbrisivo prisutan prvenstveno u povijesti našega pomorskog školstva. Potrebno je bilo skrenuti pažnju na taj opis i zbog toga, što on svjedoči o pokazanoj sklonosti tada 19-godišnjeg Iva Šiševića da se oglašava i da surađuje u javnim glasilima. Taj opis »Vile Velebita« bio je prvi njegov objavljeni prilog, početak njegova djelovanja i perom.

Kako se i do zaposlenja na brodovima teško dolazilo Ivo Šišević je nakon završetka pomorske škole dugo čekao na ukrcanje. Kao kadet počeo je ploviti 1927. na »Daksi«, a zatim na »Pracatu« — parobrodima Dubrovačke parobrodarske plovidbe. Ispit za poručnika položio je 1930. i otada do potkraj 1932. plovi kao treći oficir — također na parobrodima Dubrovačke parobrodarske plovidbe — i to na »Bosanci« i »Dupcu«, i kao drugi oficir na »Durmitoru« i »Pracatu«. Zbog krize u poslovanju trgovačke mornarice teško se dolazilo do ukrcanja, te se Šišević od kraja 1932. do počet-

ka 1937. nalazio u Dubrovniku, gdje se bavio novinstvom i publicistikom⁴, o čemu će se — nakon slijedećih podataka o njegovu pomoračkom radu — nešto više reći. Od ožujka 1937. do početka kolovoza 1940. plovi kao drugi oficir na »Radu« — parobrodu istoimenog parobrodarskog društva, kojim su kao suvlasnici upravljali Banac i Rusko. U međuvremenu je 1938. položio i ispit za kapetana duge plovidbe. Taj je parobrod, vozeći superfosfat iz Baltimorea za Durban, torpediran 3. kolovoza 1940. u Atlantiku — 400 km daleko od afričkog kopna. Posada tog broda od 29 članova (među kojima je bio i Ivo Šišević), ukrkana na dva brodska čamca, tri je dana lutala Atlantikom dok napokon nije naišao jedan konvoj koji ju je preuzeo i iskrcao u Lisabonu⁵. U tom gradu bilo je mnogo jugoslavenskih pomoraca, koji su, prepušteni sami sebi, jer tu nije postojao jugoslavenski konzulat, doživljavali kojekakve neprilike. Zbog toga je Šišević — po povratku u Dubrovnik — uputio pismo ministru vanjskih poslova, zalažući se za ostvarenje jugoslavenskog konzulata u Lisabonu. Taj konzulat je nakon toga otvoren i u onim ratnim danima bio je od značajne pomoći našim pomorcima.

Slom i okupacija Jugoslavije zatekli su Šiševića u Dubrovniku. Bilo je to veoma teško doba. Okupatori i domaći kvislinzi vršili su stravična zlodjela. NOP i NOB pod rukovodstvom KPJ u-

Ivo Šišević (s puškom o ramenu), prvi časnik parobroda »Bakar« — u studenom 1943. god. — s kap. Brajenović, zapovjednikom broda

ključivali su u svoje redove sve čestite pripadnike ove zemlje, čija su srca i svijest bili ispunjeni rodoljubljem i slobodoljubljem. Pripadnost NOP-u usmjeravala je Iva Šiševića da se nađe i kao borac među partizanima. U kolovozu 1943. pristupio je Biokovskom partizanskom odredu. Nakon oslobođenja Podgore dodijeljen je tamošnjoj Mornaričkoj četi. Razmah NOB i na moru poslije kapitulacije Italije bivao je sve veći i jači. Oslobođeni teritorij povećavan je i oslobođenjem pojedinih otoka. Početkom studenog 1943. Ivo Šišević je određen za prvog oficira na parobrodu »Ston« s kojim plovi od Visa do Barija. U istom mjesecu biva premješten za prvog oficira na parobrod »Bakar« s kojim plovi također na relaciji Bari — Vis — Bari, prevozeći zbijeg, borce i ranjenike. U Bariju je doživio i bombardiranje tamošnje luke.

U siječnju 1944. po nalogu Štaba mornarice NOVJ, Šišević odlazi u Brindizi i tu — kao zapovjednik — preuzima »Sitnicu«, jedini ratni brod stare Jugoslavije, kojeg su u ratu predali saveznici našoj NOV. Od kraja travnja 1944. kap. Ivo Šišević je postavljen za zapovjednika parobroda »Ston«, s kojim u rujnu 1944. otvara prvu redovitu prugu na slobodnom Jadranu, i to na relacijama: Vis — Hvar — Velutina — Korčula i Vis — Hvar — Jelsa — Bol. Plovilo se i noću, a ni jedan svjetionik nije radio. U moru je bilo i mina, te su opasnosti vrebale u svakom trenutku plovidbe. Teškoće su bile i sa snabdijevanjem broda potrebnim ugljenom i pitkom vodom.⁶ Od kraja ožujka 1945. plovi kao zapovjednik parobroda »Makarska«, s kojim prevozi NOV prema sjeveru kamo se progonilo neprijatelja sve do konačne pobjede. U travnju i svibnju 1946. ukrcao se u Tarantu na oštećeni parobrod »Dubac«, koji je dotegljen u Split, a potom kontinuirano, sve do odlaska u mirovinu, zapovijeda putničkim brodovima Jadranske linijske plovidbe.

Kao zapovjednik putničkih brodova poslije oslobođenja kap. Ivo Šišević je plovio 3 puta na »Makarskoj«, zatim na »Cetinju«, pa na »Hrvatskoj« (koja 1947. dobiva novo ime: »Kostrena«), 3 puta na »Kostreni«, 8 puta na »Istri«, 3 puta na staroj »Dalmaciji«, na »Kotoru«, na »Pelješcu«, na »Gracu«, na »Ivanu Cankaru«, na »Mostaru«, 2 puta na »Novom Sadu«, na »Lastovu«, na »Mariboru«, 3 puta na »Partizanki«, na novoj »Dalmaciji« i 7 puta na »Jugoslaviji«. Brodom »Jugoslavija« prevezio je u Egipat nekoliko puta i pripadnike Odreda JNA u sklopu mirovnih snaga UN⁷, te također i kružna turistička putovanja, za kojih su osobito bile dojmive i »Kapetanske večere«.⁸ Kap. Ivo Šišević znao se sa svakim ophoditi na najprikladniji način, pa, dakle, i sa svojim putnicima — turistima.

Na redovnim prugama i kružnim putovanjima putovali su brodovima, kojima je zapovijedao Ivo Šišević, mnogi naši i strani znatiželjnici, poslovni ljudi s raznih područja privredne aktivnosti, novinari, publicisti, književnici, znanstveni radnici, političari i državnici, diplomati, razni umjetnici i dr. Mnogi su od njih našli u kap. Ivu Šiševiću

zanimljiva sugovornika, čovjeka široke kulture i plemenita srca. Predstavljao je on, kao takav, ne samo vrsnog zapovjednika broda i vrsnoću našeg pomorstva, nego i naš turizam i našu kulturu, a isto tako i humanizam i politiku našeg samoupravnog socijalističkog društva. Na brodu »Jugoslavija« pod Šiševićevim zapovjedništvom održavani su i sastanci Odbora za dodjelu »Plave vrpce Vjesnika«. Kap. Šišević je više puta bio i član toga Odbora.

Za mnoge su novinare kap. Ivo Šišević i razgovori s njim bili uvijek nanovo zanimljiva tema. Razumljivo je stoga što je o njemu tako često i toliko mnogo pisano. Jedan je novinar, pišući o kap. Šiševiću, istaknuo: »Nema stvari o kojoj se s kapetanom Ivom Šiševićem, veteranom naše putničke flote, ne može ugodno čavrljati. Ali jedno pitanje u susretu sa starim pomorcima treba zadržati za sebe: Kapetane, dokle ćete ploviti?«. Kap. Šišević plovio je sve do umirovljenja potkraj 1971. godine. Dana 2. prosinca 1971. rastao se on s brodom »Jugoslavija« u Nici. »Jugoslavija« je tada promijenila vlasnika — prodana je Francuzima.

Rastanak s »Jugoslavijom« bio je, dakle, za kap. Šiševića rastanak i s aktivnim pomoračkim radom. Čim se saznalo da će »Jugoslavija« promijeniti vlasnika pisano je o tome i u našim novinama. Pisano je, dakako, i o njenom prvom i zadnjem zapovjedniku kapetanu Šiševiću. Jedan je novinar uputio ove riječi kap. Šiševiću: »Pomorstvo Jugoslavije neće Vas zaboraviti, jer ste mu potrebni. Nemojte nam reći da s brodovima moraju otići i kapetani«. Drugi je novinar u toj prigodi, ističući za kap. Šiševića da je »važan, čvrst kamen u novoj povijesti našega pomorstva«, naglašavao da Šišević, napuštajući »Jugoslaviju« i aktivnu službu pomorca, ostavlja iza sebe »četiri desetljeća slavnih vjetrova što tuku po ogradi za-

povjedničkog mosta«. Objavljene su u toj prigodi i fotografije kap. Šiševića, pa i karikature. Ispod jedne grafički veoma uspjele karikature je pisalo: »Ivo Šišević, prvi i posljednji kapetan broda »Jugoslavija««. ¹³

Odlazak u mirovinu značio je za kap. Iva Šiševića priliku da se intenzivnije bavi pisanjem. Pisao je on koliko je mogao i dok je plovio. Vidljivo je to i iz jednog novinskog napisa o njemu, u kojem je zabilježeno: »Tri stvari prate Iva Šiševića kroz život: brod, pero i cigareta«. Pisanje je za njega — od odlaska u mirovinu — svojevrsan nastavak plovidbe, kako je to nadahnuo formulirano i naslovom jednog članka o njemu. O njegovu publicističkom radu govorit ćemo dalje u ovom napisu.

Već smo istakli Šiševićevu sklonost peru i želju za suradnjom u javnim glasilima još za njegovih đakčkih dana. On je kasnije — tokom četvrtog decenija našeg stoljeća — bio pokretač i urednik i nekoliko listova u Dubrovniku. Prvi je njegov list, koji je pokrenuo i uređivao, bio »Plivački reporter«. Taj je list izlazio povremeno od 30. kolovoza 1933. do 2. rujna 1934. Krajem 1933. bio je on među pokretačima, te glavni i odgovorni urednik »Dubrave — kulturno-informativnog lista«. Taj polumjesečnik, čiji je prvi broj izašao 23. prosinca 1933. s popriličnim interesom je dočekan i praćen u Dubrovniku. »Dubrava« se pojavila u vrijeme oktroiranim ustavom prikrivene monarhističke diktature, kad je ipak — u koliko-toliko izmijenjenim uvjetima — počeo oživljavati i rad političkih stranaka. U tom oživljavanju političkog života nastala je i »Dubrava«, koja je — u svom lokalnom domašaju — predstavljala i mogući izraz otpora prema tlačiteljskoj politici vladajućeg režima. Zbog strogosti cenzure moralo se pisati oprezno, o čemu je urednik »Dubrave«, sjećajući

Parobrod »Ston« pod zapovjedništvom kap. Iva Šišević uplovljava u luku oslobođenog Splitsa s članovima Okružnog NNO za Dalmaciju na čelu s Vickom Krstulovićem u listopadu 1944. godine

se njena početka, saopćio: »Istu misao trebalo je obući u jedno, drugo, treće pa i četvrto ruho, dok bi se napokon pogodio pravi, odnosno prikladni kroj«. ¹⁶ Od svibnja 1936. list se zvao »Hrvatska Dubrava«.

Uparedo s uređivanjem »Dubrave« Šišević je izdavao i uređivao i neke šaljive, karnevalske listove. Takvi listovi imali su dugu tradiciju izlazenja u Dubrovniku. Obično bi izašli jedanput, što su — uz svoj šaljivi naslov — i isticali šaljivim naznakama: »broj jedini«, »broj prvi i posljednji« i sl. U nekim takvim listovima, koje je izdavao i uređivao, Šišević uopće nije naveden ni kao izdavač ni kao urednik. Stavio bi, kao odgovornog urednika, ime i prezime nekog sugrađanina, kojem bi za tu »odgovornost« dao honorar od 50 ili 100 dinara. Ali, ako bi došlo do kakve tužbe zbog nekog humorističkog napisa ili karikature, u tom bi slučaju stvarni izdavač i urednik morao doći pred sud. Dešavalo se to, dakako, i Ivu Šiševiću, izdavaču i uredniku takvih listova. On je u jednom takvom svom listu bio i potpisan kao odgovorni urednik. Bio je to »Karnevalski list«, koji je izašao tri puta — dva puta u siječnju i jedanput u veljači 1934.

Šišević je bio urednik »Dubrave«, odnosno »Hrvatske Dubrave« do sredine ožujka 1937., dakle — do ukrcanja na »Rad« i odlaska na more. Novi urednik je, obavještavajući čitaoce o Šiševiću odlasku, isticao da je Šišević, kao urednik, bio »uvijek spreman na žrtve i pregaranja« — »prožet nesebičnim patriotizmom i nadahnut ljubavi prema svom rodnom gradu i moru«. ¹⁷ Kad se Šišević 1938. iskrcao s »Rada« radi svog odmora i čekajući ponovno ukrcanje na »Rad«, on se u tom međuvremenu, koje je trajalo 11 mjeseci, našao među pokretačima novog lista u Dubrovniku. Bio je to »Hrvatski jug« (kulturno-politički list), čiji je prvi broj izašao 23. srpnja 1938. Šišević mu je bio glavni i odgovorni urednik od 1. broja godine 1938. do broja 13 godine 1939.

Izdavanje i uređivanje tih lokalnih listova nije bilo lako. Bilo je i vrlo teško. Urednik je, a kako je vidljivo i iz jednog sjećanja Iva Šiševića, zabilježenog za novine, ¹⁸ morao sâm prikupljati suradničke priloge (»koji se nisu honorirali«), morao je pribavljati reklame, pripremiti na vrijeme svaki broj za tisak i brinuti se za sve oko tiska, a zatim bi — radi prodaje — morao raznašati tiskane primjerke »po butigama« i potom po istim butigama sakupljati novac od te prodaje i za objavljene reklame, da bi nakon toga mogao podmiriti obaveze prema štampariji.

Pored listova koje je uređivao, Šišević je između dva svjetska rata surađivao još i u listovima: »Narodna svijest« — Dubrovnik i »Pravda« — Beograd. Poslije oslobođenja surađivao je u ovim listovima, časopisima i godišnjacima: »Slobodna Dalmacija« — Split, »Vjesnik« — Zagreb, »Naše more« — Dubrovnik, časopis Dubrovnik« — Dubrovnik, »Pomorski zbornik« — Zagreb, Zadar, Rijeka — »Plavi putevi« — Rijeka, »Jugoslavenski mornar« — Split, »Dubrovački horizonti« — Zagreb, »Bilten Arhiva komune hvarske« — Hvar,

»Bilten Jadranske linijske plovidbe« — Rijeka, »Godišnjak Pomorskog muzeja« — Kotor, »Brodogradnja« — Zagreb, »Anali Historijskog instituta JAZU« — Dubrovnik, »Pomorstvo« — Rijeka i »Adriatica maritima« — Zadar.

Iz Šiševićeva novinarskog pera potekli su mnogobrojni, nepotpisani članci, čiju je prepoznatljivost danas teško utvrditi. Publicistički radovi, koji su potekli iz Šiševićeva pera, a njih je oko 120, potpisani su, ¹⁹ i ovdje ćemo ih uglavnom, služeći se kriterijem izbora, i predočiti na način kako nam se to čini najpodesnije.

Tematika Šiševićevih publicističkih radova raznolika je i ona bi se mogla svrstati u ove tematske grupe:

- *Pomorska prošlost*
- *Prošlost štampe u Dubrovniku*
- *Ostale teme prošlosti*
- *Zapažanja, obljetnice, podsjećanja i prijedlozi*
- *Memoarski zapisi*
- *O raznim ličnostima iz prošlosti i sadašnjosti*
- *Prikazi knjiga*

U daljnjem razmatranju Šiševićeve publicističke djelatnosti ići ćemo redoslijedom te tematske podjele.

Kao pomorac, koji je emotivno i misaono i snažno vezan za svoje zanimanje, s pravom i ponosom govoreći: »na moru sam ja doma«, ²⁰ gajio je Šišević stalan interes i za pomorsku prošlost, koju je spoznavao ne samo čitanjem postojeće historiografske literature, nego i vlastitim historiografskim istraživanjima. Svoje radove s tog područja Šišević je objavljivao i u našim uglednim znanstvenim publikacijama, čime je potvrđena i vrijednost njegovih istraživačkih rezultata. Navest ćemo njegove poznatije radove s tom tematikom:

Naše stare pulene — »Pomorstvo« br. 6, Rijeka 1952, str. 163 — 165.

Računanje obujma broda u Dubrovniku XVI stoljeća — »Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku« br. 1, Dubrovnik 1952, str. 151 — 170.

Argosy — »Pomorstvo« br. 9, Rijeka 1959, str. 348 — 349.

Naša trgovačka mornarica u vrijeme II svjetskog rata — »Pomorski zbornik«, Zagreb 1962, str. 809 — 838.

Dubrovačko pomorstvo u izvještaju austrijskog konzula Nikole kneza Brankovića — »Pomorski zbornik«, knj. 4., Zadar 1966, str. 427 — 438.

Naše galije kod Lepanta — Vjesnik, Zagreb 1. VII 1970, str. 9.

Sultanov ferman dubrovačkom pomorcu iz XVIII. stoljeća — »Pomorstvo« br. 5 — 6, Rijeka 1970, str. 182 — 183.

Oprema dubrovačko-pelješkog jedrenjaka iz XVIII. stoljeća — »Pomorski zbornik«, knj. 10., Rijeka 1972, str. 525 — 542.

Prijevoz stranog tereta dubrovačkim brodovima u Anconu 1766. godine — »Pomorski zbornik«, knj. 15., Rijeka 1977, str. 591 — 605.

Nautička rasprava anonimnog autora — »Zbornik Više pomorske škole u Kotoru«, br. 3 — 4, Kotor 1977, str. 95 — 104.

Parobrodi Dubrovačke plovidbe za II svjetskog rata — »Pomorski zbornik«, knj. 17., Rijeka 1979, str. 415 — 434.

I prošlost periodičke tiskane riječi u Dubrovniku izazivala je Šiševiću istraživačku pažnju, o čemu svjedoče njegovi radovi:

Dubrovačko novinarstvo — »Dubrava« br. 22, Dubrovnik 1935, str. 10.

Naša prva pomorska revija — »Naše more« br. 1, Dubrovnik 1959, str. 76 — 77.

Bavljenje prošlošću nameće razne teme i poticaje za istraživanje tih tema i za njihovu obradu, što potvrđuju i ovi Šiševićevi prilozi:

Dubrovčani u Carigradu — »Beritićev zbornik«, Dubrovnik 1960, str. 319 — 333.

Sporazum Trumbić — Bertolini u sklopu rješavanja jadranskog pitanja — »Pomorski zbornik«, knj. 3., Zadar 1965, str. 917 — 950.

Kroatski Indijanci. Tragom historijskih podataka i nekih jezičnih tragova — Dubrovnik 1976, str. 32.

Kako su naši iseljenici putovali u Ameriku? — »Pomorski zbornik«, knj. 4., Rijeka 1974, str. 435 — 449.

Tok Lepantske bitke 1571. godine — »Adriatica maritima«, knj. 1., Zadar 1974, str. 39 — 49.

U spisateljskom opusu svakog publiciste, pa tako i u publicističkom opusu Iva Šiševića ima niz radova koji obrađuju različite teme od onih aktualnih u vremenu kad su nastajali do onih iz bliže ili daljnje prošlosti na koje je bilo zanimljivo i vrijedno podsjetiti. Iz tog raznolikog tematskog okvira navodimo slijedeće Šiševićeve napise:

Dolazak poljskog broda »Batori« podsjetio je na vjekovne veze Dubrovnika sa Poljskom — »Pravda«, Beograd 27. IV 1935.

Sueski kanal i Hrvati — »Hrvatski jug« br. 10, Dubrovnik 1939, str. 2.

Uloga trgovačke mornarice u NOB — »Pomorstvo« br. 8 — 9, Rijeka 1952, str. 219 — 223.

More i pomorski motivi u djelima naših slikara — »Jugoslavenski mornar« br. 9, Split 1953, str. 240 — 241.

Deset godina obalne linijske plovidbe — »Bilten Jadranske linijske plovidbe« br. 4 — 5, Rijeka 1954, str. 3 — 5.

Umjetničko uređenje naših brodova — »Naše more« br. 3, Dubrovnik 1955, str. 146 — 147.

Jugoslavija i Sueski prokop — »Pomorstvo« br. 8, Rijeka 1955, str. 272 — 274.

Naša pomorska arheologija — »Pomorstvo« br. 9 — 10, Rijeka 1956, str. 408 — 410.

»Srbija« — prvi naš ratni brod — »Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru«, sv. 6., Kotor 1957, str. 155 — 159.

Naši brodovi heroji — »Pomorstvo« br. 8 — 9, Rijeka 1960, str. 309 — 311.

Parobrodarsko poduzeće A. D. Ćirković u Carigradu — »Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru«, knj. 10., Kotor 1962.

Pomorstvo u službi turizma — Vjesnik, Zagreb 24. VIII 1963, str. 5.

Kružna putovanja morem — »Pomorski zbornik«, knj. 1., Zadar 1963, str. 271 — 298.

Vis — baza naše transportne flote — »Pomorski zbornik«, knj. 2., Zadar 1964, str. 197 — 206.

Standardni tip broda za obalni i otočni putnički promet — »Pomorstvo« br. 7 — 8, Rijeka 1967, str. 261.

Nepoznati detalji iz života slikara B. Ivankovića — »Pomorstvo« br. 3 — 4, Rijeka 1968, str. 116 — 117.

Trajekti i trajektna služba na Jadranu — »Pomorski zbornik«, knj. 7., Zadar 1969, str. 157 — 173.

Novi podaci o podvigu kapetana Želalića — »Pomorski zbornik«, knj. 8., Zadar 1970, str. 681 — 695.

Deset godina »Plave vrpce Vjesnika« — »Naše more« br. 3 — 4, Dubrovnik 1975, str. 80.

700. obljetnica statuta carinarnice u Dubrovniku — »Naše more« br. 1 — 2, Dubrovnik 1977, str. 203 — 204.

Kap. Ivo Šišević, zapovjednik putničkog m/b »Jugoslavija« u društvu s opernom pjevačicom Zinkom Kunc i njenim suprugom

Slike Kotora i Dubrovnika u pariškom Pomorskom muzeju — »Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru«, knj. 26., Kotor 1978, str. 159 — 161.

Neki Šiševićevi radovi imaju i karakter meoarskih zapisa, što ih čini posebno zanimljivim. Predočavamo ih redoslijedom njihova objavljivanja:

Povijesna uloga parobroda »Ston« — »Naše more« br. 1, Dubrovnik 1954, str. 15 — 16.

S »Partizankom« pod zastavom Ujedinjenih naroda — »Pomorstvo« br. 3, Rijeka 1957, str. 103 — 104.

Iz mojih sjećanja i zapisa — »Pomorstvo« br. 4 — 5, Rijeka 1959, str. 138 — 139.

Historijski osvrt na parobrod koji je prvi vijao jugoslavensku zastavu — »Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru«, knj. 9, Kotor 1960, str. 261 — 262.

Prve parobrodarske pruge na slobodnom Jadranu — »Vjesnik«, Zagreb 9. IX 1962, str. 2.

Prvo kružno putovanje iza rata s »Partizankom« — »Naše more« br. 5 — 6/1963. i br. 1/1964.

Dolazak prvog parobroda u oslobođeni Split — »Slobodna Dalmacija«, Split 26. X 1964, str. 6.
Sjećanje na plovidbu po moru za vrijeme

NOB — »Naše more« br. 4 — 5, Dubrovnik 1974, str. 153 — 155.

Pisao je Šišević i o pojedinim ličnostima iz prošlosti, kao i o pojedinim suvremenima. Tako npr. pisao je o Pavlu Vučetiću²¹, o Andriji Mauroviću kao crtaču primorskih motiva²², o Anti Begoviću kao komodoru savezničkog konvoja,²³ o Niku Dubokoviću, pomorskom kapetanu i političaru,²⁴ o Ćiru Cariću,²⁵ o Cvitu Fiskoviću,²⁶ o Radojici Barbariću,²⁷ o Marku Kurtiniju,²⁸ o Petru Mardešiću²⁹ i dr.

Više se puta Ivo Šišević našao potaknutim da piše i o knjigama koje govore o moru i pomorcima. Tako npr. pisao je on o knjizi Josipa Luetića: »O pomorstvu Dubrovačke Republike u 18. stoljeću«,³⁰ o knjizi Olivera Fia o pomorskom školstvu u 19. stoljeću,^{30a} o knjizi Petra Mardešića: »Brodovi kroz vjekove«³¹, o knjizi Radojice Barbarića i Iva Jurkovića: »Oploviti Cape Horn«³² i o dr. publikacijama. Prikazivao je on i »Pomorski zbornik«, kao i pojedine sveske »Pomorske enciklopedije«.³³

Završavamo ovaj napis sa željom za dobro zdravlje i dug život kap. Iva Šiševića, i da njegovo publicističko pero uspješno napiše još mnoge i mnoge stranice.

— ○ —

BILJEŠKE

¹ Taj naziv: »pomorski akademičar« znači: đak pomorsko-trgovačke akademije, jer se tada pomorska škola i u Dubrovniku zvala: pomorsko-trgovačka akademija.

² *Jadranska straža* br. 2, Split 1923, 21.

³ *Jadranska straža* br. 3, Split 1923, 26.

⁴ *Ljetopis Društva za proučavanje i unapređivanje pomorstva Jugoslavije*, Zadar, 1967, 123.

⁵ Mahmud Konjhodžić, Teški trenuci koje su proživljavali članovi posade našeg parobroda »Rad« prilikom torpedovanja u blizini ekvatora — *Politika*, Beograd 9. III 1941, 15.

⁶ Mirjana Nick, Umjesto sjevernjače zvijezda petokraka — *Front* br. 23, Beograd 1972, 31; D. Cubrić, Četiri decenija na moru projicirano novinskom reportažom od 120 redaka — *Arena* br. 61, Zagreb 1962, 14.

⁷ Mensur Seferović, Između zvijezda, dima i kamila — *Narodna armija*, Beograd 25. XII 1959, 5.

⁸ Frane Jurić, Portreti našeg vremena. Ivo Šišević. Živjeti — ne. Ploviti — da. — *Vjesnik*, Zagreb 7. V 1967, 3.

⁹ Z. G., Odluka na m/b »Jugoslavija« — *Vjesnik*, Zagreb 8. IX 1971, 8.

¹⁰ V. bilj. 8, isto, 3.

¹¹ Zoran Gugić, Adio, barba Ive, adio dragi brode! — *Vjesnik*, Zagreb 29. IX 1971, 7.

¹² Nenad Figenwald, Crni kraj bijele lađe — *Plavi vjesnik* br. 888, Zagreb 1971, 7.

¹³ *Večernji list*, Zagreb 9. i 10. X 1971, 34.

¹⁴ V. bilj. 8, isto, 3.

¹⁵ Miloš Gojković, Nove plovidbe starog kapetana — *Politika*, Beograd 2. XII 1979, 12.

¹⁶ *Hrvatska Dubrava* br. 51, Dubrovnik 1936, 1.

¹⁷ *Hrvatska Dubrava* br. 71, Dubrovnik 1937, 6.

¹⁸ Momčilo Popadić, Oko, uho i oprez — *Nedjeljna Dalmacija*, Split 30. XII 1979, 18.

¹⁹ Učinio je to njihov autor, Ivo Šišević, koji mi je taj popis dao na uvid, pa mu i ovdje zbog toga toplo zahvaljujem.

²⁰ V. bilj. 18, isto, 18.

²¹ Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, knj. 16/1968, 247 — 253.

²² *Pomorstvo* br. 4 — 5, Rijeka 1957, 197 — 198.

²³ *Naše more* br. 1, Dubrovnik 1965, 84 — 86.

²⁴ *Naše more* br. 3, Dubrovnik 1973, 105 — 106.

²⁵ *Bilten Historijskog arhiva hvarske komune* br. 5 — 6, Hvar 1963., 122 — 124.

²⁶ *Pomorstvo* br. 5, Rijeka 1958, 164; č. »Dubrovnik« br. 6/1978, 97 — 100.

²⁷ *Naše more* br. 4 — 5, Dubrovnik 1959, 238.

²⁸ *Naše more* br. 3 — 4, Dubrovnik 1970, 139.

²⁹ *Naše more* br. 3, Dubrovnik 1973, 121.

³⁰ *Pomorstvo* br. 6, Rijeka 1960, 252.

^{30a} *Naše more* br. 3, Dubrovnik 1956, 237.

³¹ *Pomorstvo* br. 2, Rijeka 1960, 103.

³² *Naše more* br. 3, Dubrovnik 1973, 109.

³³ *Pomorstvo* br. 7 — 8, Rijeka 1963, 287.

³⁴ *Pomorstvo* br. 11/1954, 614 — 615; *Pomorstvo* br. 2/1956, 67; *Pomorstvo* br. 3/1959, 127 — 128; *Pomorstvo* br. 7 — 8/1962, 265; *Pomorstvo* br. 4 — 5/1965, 163.

